

УДК 336:330

Карлін Микола,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна;
ORCID ID 0000-0002-1421-1066
e-mail: karlin.lutsk@gmail.com.

Привиденець Ігор,
здобувач ступеня доктора філософії,
зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна;
ORCID ID 0009-0009-7407-0152,
e-mail: goldenshare@ukr.net

Чжишань Лінь,
здобувач ступеня доктора філософії,
зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна;
ORCID ID 0009-0005-7094-3041,
e-mail: abcd588888@outlook.jp

<https://doi.org/10.29038/2786-4618-2025-01-81-88>

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ ТА ВІДБУДОВИ

Вступ. В статті обґрунтовується необхідність використання можливостей такої нової складової публічних фінансів як фінанси публічно-приватного партнерства для відбудови економіки України.

Мета. Метою дослідження є визначення особливостей використання форм і видів публічно-приватного партнерства та їх інструментів при реалізації проєктів цього партнерства на всіх рівнях управління і всіма його суб'єктами.

Методи. Методологічною основою дослідження є теоретичні положення фінансової науки, наукові праці відомих вчених-економістів у галузі публічно-приватного партнерства. Для вирішення дослідницьких завдань у роботі використано діалектичний метод наукового пізнання з метою встановлення змісту фінансів публічно-приватного партнерства та виявлення їх інструментів, концептуально-логічний аналіз та системний підхід до структури цього партнерства, а також факторний метод, що дозволило виявити та обґрунтувати детермінанти розвитку публічно-приватного партнерства в Україні.

Результати. Результатом дослідження стало виявлення діалектичних зв'язків між різними суб'єктами фінансів публічно-приватного партнерства, дослідження єдності теорії та практики щодо реалізації принципів публічно-приватного партнерства та його інструментів. Обґрунтовано, що основоположною характеристикою методології пізнання сутності фінансів публічно-приватного партнерства та його інструментів є детермінованість явищ.

Висновки. Виокремлення теоретичних засад використання фінансового інструментарію публічно-приватного партнерства, що дозволяє більш чітко встановити методологічні основи їх застосування в умовах відбудови економіки України з урахуванням досвіду демократичних країн. Доведено, що фінанси публічно-приватного партнерства можуть стати суттєвим джерелом інвестицій сталого розвитку в Україні в умовах війни та відбудови.

Ключові слова: форми та види публічно-приватного партнерства, фінанси публічно-приватного підприємства, теорія та практика використання інструментів публічно-приватного підприємства,

Karlin Mykola,
Doctor of economics, Professor,
Professor of Finance Department Lesya Ukrainka Volyn National University,
Lutsk, Ukraine

Pryvydenets Ihor,
PhD's degree student
specialty 072 Finance, banking, insurance and join-stock market
Lesya Ukrainka Volyn National University,
Lutsk, Ukraine

Zhishan Lin,
PhD's degree student
specialty 072 Finance, banking, insurance and join-stock market
Lesya Ukrainka Volyn National University,
Lutsk, Ukraine

FINANCIAL INSTRUMENTS OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN THE CONTEXT OF RUSSIA'S WAR AGAINST UKRAINE AND RECONSTRUCTION

Introduction. *The article substantiates the necessity of using the possibilities of such a new component of public finance as public-private partnership finance for the reconstruction of the Ukrainian economy.*

Purpose. *The purpose of the study is to determine the peculiarities of using the forms and types of public-private partnerships and their instruments in the implementation of partnership projects at all levels of government and by all its actors.*

Methods. *The methodological basis of the study is the theoretical provisions of financial science, scientific works of well-known economists in the field of public-private partnership. To solve the research tasks, the paper uses the dialectical method of scientific knowledge to determine the content of public-private partnership finance and identify its instruments, conceptual and logical analysis and a systematic approach to the structure of this partnership, as well as the factor method, which allowed to identify and substantiate the determinants of public-private partnership development in Ukraine.*

Results. *The research resulted in the identification of dialectical relations between different subjects of public-private partnership finance, the study of the unity of theory and practice in the implementation of the principles of public-private partnership and its instruments. It is substantiated that the fundamental characteristic of the methodology for cognizing the essence of public-private partnership finance and its instruments is the determinism of phenomena.*

Conclusions. *The theoretical foundations for the use of financial instruments of public-private partnerships have been identified, which allows us to more clearly establish the methodological basis for their application in the context of the reconstruction of the Ukrainian economy, taking into account the experience of democratic countries. It is proved that public-private partnership finance can become a significant source of sustainable development investment in Ukraine in the context of war and reconstruction.*

Keywords: *forms and types of public-private partnership, public-private enterprise finance, theory and practice of using public-private enterprise instruments, research methodology.*

Jel Classification: E 62

Вступ. Нестача бюджетних коштів у держави та органів місцевого самоврядування за умов воєнного стану в Україні зумовлює пошук нових джерел коштів для розбудови економіки відповідно до вимог ЄС, оскільки наша країна отримала статус кандидата на вступ до цієї організації. Все це вимагає активнішого застосування в Україні фінансів публічно-приватного партнерства, зміст, структуру та суб'єкти яких потрібно з'ясувати. В статті також досліджуються види і форми публічно-приватного партнерства та досвід їх використання у демократичних країнах світу для побудови в Україні.

Огляд літератури. Складність дослідження фінансів публічно-приватного партнерства пов'язано з тим, що вони поки неналежним чином аналізуються в українській науковій літературі, або досліджуються

переважно в контексті державно-приватного партнерства. В цьому плані на увагу заслуговують насамперед праці таких вчених, як: І. Біла, П. Була, О. Головінов, Л. Гриценко, Л. Дмитриченко, І. Запатріна, Д. Затонацький, О. Зибарева, Е. Іллічова, С. Єгоричева, М. Лахижа, С. Леонов, В. Мостовий, П. Тарабановський, А. Самойлікова А., П. Шилепницький, Б. Шулюк та інших. Публічно-приватне партнерство у зарубіжній економічній літературі розглядається насамперед в контексті державно-приватного партнерства (ДПП). Це в свою чергу звужує розуміння фінансів ППП, що гальмує їх використання в сучасних умовах у нашій країні, оскільки до уваги не беруться фінанси муніципально-приватного партнерства (МПП). Крім того, поки не існує однозначного трактування форм ДПП, що впливає на його розвиток у різних країнах, на що звертається увага у роботі таких авторів, як: Тарабановський П., Гриценко Л., Самойлікова А., Була П. [1]. Крім того, більшість країн світу, зокрема й Україна, знаходяться лише на першому етапі формування публічно-приватного партнерства (далі – ППП), коли ще не розроблена задовільна законодавча база для його використання, на що звертають увагу Біла І. С. та Іллічова Е. І. [2]. Спираючись на вище відзначене, фінанси ППП, слід розглядати як систему фінансових взаємовідносин, що передбачає об'єднання фінансово-економічних зусиль держави, органів місцевого самоврядування, внутрішніх і зарубіжних інвесторів та спонсорів з розподілом ризиків, відповідальності й доходів при побудові чи реконструкції того чи іншого об'єкта, насамперед інфраструктурного. Таке розуміння фінансів ППП треба мати на увазі при відбудові економіки нашої країни після війни, оскільки більшість країн та організацій-спонсорів не будуть надавати Україні безоплатної допомоги. Для зменшення ризиків приватних інвесторів при вкладенні коштів у проекти ППП необхідна їх державна підтримка, передусім страхування в умовах російсько-української війни. Це в першу чергу повинно стосуватися страхування ризиків тих іноземних інвесторів, які придбають українські «зелені» облигації, які повинні отримати значне поширення в Україні.

Мета дослідження. Метою дослідження є визначення особливостей використання форм і видів публічно-приватного партнерства та його інструментів при реалізації проєктів такого партнерства на всіх рівнях управління і всіма його суб'єктами.

Матеріали і методи. Методологічною основою дослідження є теоретичні положення фінансової науки, наукові праці відомих вчених-економістів у галузі публічно-приватного партнерства. Для вирішення дослідницьких завдань у роботі використано такі методи дослідження:

- а) діалектичний метод наукового пізнання з метою встановлення змісту фінансів публічно-приватного партнерства та їх інструментарію;
- б) концептуально-логічний аналіз та системний підхід до структури цього партнерства;
- в) факторний метод, що дозволило виявити та обґрунтувати детермінанти розвитку публічно-приватного партнерства в Україні; історичний підхід до аналізу наукової літератури.

Результати дослідження. Фінанси публічно-приватного партнерства слід розглядати як систему фінансових взаємовідносин, що передбачає об'єднання фінансово-економічних зусиль держави, органів місцевого самоврядування, внутрішніх і зарубіжних інвесторів та спонсорів з розподілом ризиків, відповідальності й доходів при побудові чи реконструкції того чи іншого об'єкта, насамперед інфраструктурного. Розширення суб'єктів приватно-публічного партнерства вимагає створення для них державою належних умов, в тому числі у сфері страхування, що дасть можливість Україні суттєво збільшити зовнішні та внутрішні інвестиції для відбудови країни навіть в умовах війни. Також важливо дослідити досвід стимулювання країнами ЄС «зелених» проєктів публічно-приватного партнерства у різних сферах господарства та використати найкраще з нього в Україні для відбудови її економіки. Крім того, у нашій країні проблемою є те, що потреба у вдосконаленні існуючих та розробленні нових фінансових інструментів реалізації проєктів ППП ускладнюється війною росії проти України. При цьому нестача фінансових ресурсів у нашої держави потребує посиленого державного сприяння розвитку фінансового інструментарію вказаного партнерства, яке має орієнтуватися на підвищення капіталізації проєктів ППП.

У розвинутих країнах переважну частку у загальному обсязі фінансування проєктів ДПП займають боргові фінансові інструменти (близько 60-80 %), а найдорожчим засобом фінансування цих проєктів є пайові фінансові інструменти (прості акції), які доцільно застосовувати у випадку нестачі інших джерел фінансування або ж у необхідності покрити комерційні ризики проєкту ДПП у випадку його невдачі [3]. Важливість ППП не тільки для держави, а й для українських компаній полягає в тому, що компанії які впроваджують принципи ESG (передусім, екологічні та соціальні), стають більш конкурентоспроможними. Впровадження ESG-стандартів дозволяє компаніям знизити ризики, підвищити

ефективність, збільшити капіталізацію, покращити свою репутацію та зменшити вартість позикового капіталу [4]. Зокрема, провідні фінансові інституції світу взагалі не розглядають заявки бізнесу, якщо в них не прописані плани з досягнення окремих показників ESG. Крім того, підприємства із звітністю за стандартами ESG можуть претендувати на зниження відсоткових ставок за кредитами. Тому участь підприємств в реалізації проєктів ППП може сприяти їх кращому становищу на ринку.

Розглядаючи фінанси ППП як систему фінансових взаємовідносин, що передбачає об'єднання фінансово-економічних зусиль держави, органів місцевого самоврядування, внутрішніх і зарубіжних інвесторів та спонсорів з розподілом ризиків, відповідальності й доходів при побудові чи реконструкції того чи іншого об'єкта. Таке розуміння фінансів ППП треба мати на увазі при відбудові економіки нашої країни після війни, оскільки більшість країн та організацій-спонсорів не будуть надавати Україні безоплатної допомоги. Тому для мінімізації корупційних діянь при фінансуванні відбудови зруйнованої інфраструктури на принципах сталого розвитку в Україну варто активніше залучати іноземні інвестиції, які повинні контролюватися представниками цих інвесторів. Водночас, треба враховувати й той факт, що значна частина коштів зарубіжними партнерами при реалізації проєктів ППП (особливо при відбудові об'єктів соціальної інфраструктури) Україні поки надається на умовах благодійності, а не на таких традиційних умовах реалізації подібних проєктів як оренда, концесія чи управління публічним майном. Хоча щодо останнього, слід звернути увагу на його недостатню ефективність, про що свідчать, зокрема судові справи проти частини керівництва Національного агентства з розшуку та менеджменту активів (АРМА). Вкрай складною проблемою може стати надання в управління державним структурам США державних атомних станцій України і не тільки, на чому наполягає адміністрація Д. Трампа. Тому фінанси ППП треба розглядати значно ширше, ніж тільки відносини між публічними структурами та бізнесом з приводу отримання останнім прибутку при реалізації подібних проєктів. Важливу роль у цьому процесі повинен відігравати й контроль з боку громадських організацій, чого поки не вистачає у діяльності АРМА та ФДМУ.

В умовах війни та післявоєнної відбудови важливою складовою фінансів ППП може стати такий новий інструмент як кошти благодійних організацій та фізичних осіб (а також їх добровільна участь у відбудові соціально-інфраструктурних об'єктів), але з умовою удосконалення їх державного регулювання (насамперед діяльності іноземних благодійних організацій). Згідно досвіду країн ЄС, в Україні було б доцільним запровадити наступні основні заходи [5]. 1. Законодавчо прирівняти кваліфіковані благодійні організації країн – членів ЄС до українських з відповідною спрощеною процедурою державної реєстрації. 2. Відрегулювати норми українського законодавства, які стримують надання благодійної допомоги юридичними організаціями, збільшивши для них максимальний розмір такої допомоги без додаткового оподаткування. 3. Перенести в цілях вирахування зменшення податкових зобов'язань благодійника, що перевищують дозволений поріг, на витрати майбутніх періодів тощо. Крім того, треба враховувати й той факт, що українці мають вкрай низьку культуру благодійності. Про це говорять наступні факти. 1. Кількість донатів зменшилась з початку повномасштабної російсько-української війни. За даними, вже в 2023 р. люди майже вдвічі зменшили донати на три найбільші благодійні фонди. 2. Водночас, збільшилися донати через банківські структури. 3. Якщо у 2024 р. динаміка донатів залишиться такою ж самою, що й в 2023 р., то загальна сума донатів сягне тільки 2,5-3 млрд дол на рік, що дуже мало [6]. Позитивом реалізації проєктів ППП в Україні стало те, що при їх здійсненні сьогодні активну участь беруть не тільки бізнесові структури, але й окремі громадяни, які об'єднуються у невеликі групи та на добровільній основі допомагають відновлювати зруйноване житло та інші господарські об'єкти передусім вразливим верствам населення, які найбільше постраждали від російської агресії. Таку допомогу доцільно розглядати як нефінансовий інструмент ППП.

У той же час треба враховувати й причини небажання брати участь у благодійній діяльності багатьох українців, що пояснюється наступними причинами [7]: недостатність коштів; недовіра до отримувачів благодійної допомоги; невіра в те, що така діяльність може мати реальний вплив на ситуацію в Українській державі. Від себе можна додати, що ще однією причиною небажання брати участь у благодійній діяльності багатьох українців є корупція при розподілі цієї допомоги, на що постійно вказують незалежні від влади засоби масової інформації. Тому організація здійснення благодійної діяльності вимагає посилення соціальної відповідальності тих, хто нею займається [8], а також широкого громадського контролю за використанням благодійних коштів. Прикладом такої корупції стали корупційні діяння при визначенні підрядників для відбудови дитячої лікарні «Охматдит», на що кошти збирали небаїдуужі громадяни та організації з багатьох країн світу. Тільки в результаті громадського

розголосу результати конкурсу були визнані недійсними, а керівники цієї структури були звільнені з своїх посад.

Війна Росії проти України практично зупинила зарубіжні інвестиції до нашої країни, в тому числі й на реалізацію проєктів сталого розвитку, що змушує українську владу шукати нові джерела потрібних інвестицій. Тому заслуговують на увагу можливості ППП, фінансові ресурси якого в Україні недооцінюються. До певної міри це пов'язано з тим, що проєкти ППП носять ризиковий характер, а частина з них не виконується. Проблемою в Україні є й те, що державна підтримка надається лише в тому разі, якщо проєкт ППП є дуже потрібним для громади, його реалізація сприяє значному поліпшенню якості життя населення на певній території і він ніколи не зможе окупитися у разі його виконання на комерційних засадах [9]. Зрозуміло, що вибіркова державна підтримка проєктів ППП не заохочує внутрішніх інвесторів брати участь у здійсненні таких проєктів, не кажучи вже про зарубіжних, які не придуть до України під час війни без належного страхування та перестрахування своїх інвестицій. Водночас, заслуговує на увагу той факт, що в нинішніх умовах країни-спонсори використовують інструменти міжнародно-державне партнерство, зокрема, допомога Данії Україні складає 2,4 % від данського ВВП, Норвегії – 1,7 % ВВП, а Японії – 0,17 % ВВП. Так, Данія вже сьогодні застосовує дуже конкретні механізми фінансової підтримки Миколаєва та Миколаївської області, не чекаючи миру.

Однією з нових форм фінансування проєктів ППП може стати залучення українськими органами місцевого самоврядування такого інструменту, як іноземні інвестиції в розвиток відновної енергетики, що позитивно сприймається багатьма міжнародними благодійними і не тільки структурами. Про це, зокрема, свідчить досвід Вінниці, Житомира та ряду інших міст, що знайшло своє відображення у нещодавньому дослідженні «Фінансування проєктів відновлювальної енергії в українських муніципалітетах» [10]. За словами відповідальної за проєкт R2U у Німецькому товаристві міжнародного співробітництва (GIZ) Е. Вір'є, за рік тільки її інституція отримала 635 заявок від українських органів місцевого самоврядування на підтримку впровадження альтернативної генерації. Однієї із причин цього став той факт, наведений у дослідженні, що зарубіжна підтримка українських муніципалітетів у вигляді бензинових та дизельних генераторів вже не працює, як раніше.

Відомо, що великі зарубіжні перестраховики відмовляються працювати в Україні, оскільки вони не можуть прорахувати всіх ризиків, пов'язаних із війною на нашій території. Для належної оцінки таких ризиків український уряд уклав меморандум з компанією Marsh McLennan, мета якого полягає в можливості аналізу зарубіжними інвесторами та страховиками результативності російських ракетних обстрілів на підставі закритості необхідної інформації для більшості компаній. На думку українських владців, це стане багатонаціональним державно-приватним партнерством, заснованим на пулах страхування від тероризму, які вже діють у кількох країнах G7 [11]. Інструменти цього партнерства доцільно розглядати як важливу складову механізму інструментарію ППП в умовах війни росії проти України.

Проблемою є й те, що від початку повномасштабної війни Росії проти України наша держава суттєво обмежила права обласних та районних рад у використанні їхніх ресурсів для реалізації проєктів муніципально-приватного партнерства. В кінці 2023 р. та в 2024 р. до Державного бюджету України було направлено так зване «військове ПДФО», що не дало завершити ті проєкти місцевого публічно-приватного партнерства (МПП), розпочаті в регіонах або на рівні окремих громад, фінансові ресурси яких переважно формувалися за рахунок «військового ПДФО». Тому вкрай необхідним стає залучення в Україну додаткових фінансових ресурсів з боку іноземних інвесторів. Цьому заважають воєнні дії на нашій території, які суттєво підвищують ризики втрати ними своїх інвестицій. Для уникнення подібних ризиків у нашій країні діє державне Експортно-кредитне агентство України (ЕКА). Воно тепер приймає заявки від українських бізнесменів, в тому числі з іноземними інвестиціями на страхування від політичних та воєнних ризиків [12].

Для врахування воєнних ризиків НБУ завершує розробку законопроекту про систему страхування цих ризиків. Рада з фінансової стабілізації України в лютому 2024 р. затвердила відповідну концепцію, узгоджену з профільними міністерствами та Світовим банком [13]. Вона передбачає трирівневу модель страхування воєнних ризиків, в яку включаються локальні страховики, спеціально створена державна агенція зі страхування воєнних ризиків, до яких в перспективі приєднуються міжнародні страховики. Ускладнює реалізацію цих планів той факт, що поки український ринок страхування є недостатньо розвинутим, про що свідчить показник проникнення послуг страхування в економіку нашої країни, який

характеризується співвідношенням обсягу залучених страховими організаціями премій до ВВП країни. Цей показник в Україні складає всього 0,7 % від ВВП, тоді як в Польщі він дорівнює 2,3 % від ВВП [14].

Аналіз публічно-приватного партнерства в сучасних умовах в Україні дозволяє стверджувати, що до його видів слід віднести: 1) державно-приватне партнерство; 2) державно-муніципально-приватне партнерство; 3) державно-муніципально-підприємницьке партнерство; 4) міжмуніципально-державно-приватне партнерство; 5) міжнародно-державно-приватне партнерство; 6) міжнародно-муніципально-приватне партнерство [15, с. 53]. Для реалізації проєктів ДПП в більшості країн світу упродовж останніх років поширеними секторами були транспорт, екологія, освіта, охорона здоров'я, телекомунікації. Натомість аналіз проєктів ДПП в Україні показує, що основними сферами їх застосування були виробництво та постачання води, газу, тепла, тоді як інфраструктурі освіти та охорони здоров'я приділялось значно менше уваги [16, с. 59]. У багатьох країнах ЄС на місцевому рівні публічно-приватне партнерство активно розвивається передусім в комунальній сфері, що треба взяти до уваги в Україні. Українська держава також повинна створити належні умови для розвитку ППП в інфраструктурній сфері, яка є досить затратною для країни та органів місцевого самоврядування в умовах війни. Крім того, терміни окупності подібних проєктів займають багато часу, що відлякує від подібних проєктів приватних інвесторів. Тому, наприклад, у Польщі на місцевому рівні в основному реалізуються відносно недорогі проєкти ППП з коротким терміном виконання.

Певний час в Україні популярною формою участі приватного сектора у розвитку інфраструктури була оренда у різних видах. Зокрема, за даними Фонду державного майна України (ФДМУ), доходи бюджету від оренди за 2022 р. становили 575 тис грн, за 2023 р. – 770 млн грн, а за перший квартал 2024 р.- 208 млн грн. Проте практика довоєнного та воєнного часу показала, що оренда не завжди може бути ефективним заходом щодо розбудови тих чи інших об'єктів. Іншою формою державно-приватного партнерства виступає концесія, яка є цивілізованою формою оренди. У той же час поки в Україні до кінця не виписані відмінності між ними. Так, у 2010 р. Київрада через конкурс здала в оренду майновий комплекс аеропорту «Київ» ТОВ «Майстер – Авіа» на 49 років, що передбачено для концесії, а не для оренди. В процесі реалізації концесійного проєкту інвестор за допомогою певного активу, взятого в концесію, надає ті чи інші послуги та регулярно сплачує державі чи органу місцевого самоврядування концесійний платіж. Проблемою є те, що при реалізації проєктів публічно-приватного партнерства інвестор отримує суттєву частину коштів після реалізації проєкту, що збільшує його ризики, які держава повинна компенсувати, особливо під час війни. В цьому плані заслуговують на увагу недавні зміни до Постанови Кабінету міністрів України № 634 від 27.05.2022 р., згідно з якими були звільнені від орендної плати фізичні особи та фізичні особи – підприємці, призвані на військову службу. Також було припинено нарахування орендної плати орендарям державного та комунального майна, розташованого на територіях активних бойових дій, або на тимчасово окупованих територіях. Крім того, комунальним підприємствам, які повністю або частково фінансуються за рахунок місцевого бюджету, дозволили оренду державного майна без проведення аукціонів з ціллю облаштування гуртожитків для вимушено переселених осіб за ціною одна гривня за один квадратний метр [17].

Дискусія. Важливу роль у формуванні напрямку дослідження категорії «фінанси публічно-приватного партнерства» та його інструментарію повинні відігравати міждисциплінарні дослідження. Наш аналіз підтверджує, що розширення суб'єктів приватно-публічного партнерства вимагає створення для них Українською державою належних умов, в тому числі у сфері страхування, що дасть можливість Україні суттєво збільшити зовнішні та внутрішні інвестиції для відбудови країни навіть в умовах війни. Також важливо дослідити досвід стимулювання країнами ЄС різних проєктів публічно-приватного партнерства у різних сферах господарства, в тому числі «зелених», та використати найкраще з нього в Україні для відбудови її економіки.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Наш аналіз показав, що важливою ланкою фінансової системи України в умовах війни стають фінанси публічно-приватного партнерства, які досить часто ототожнюють з фінансами державно-приватного партнерства, що є досить дискусійним. У країнах ЄС сьогодні переважно використовується термін «публічно-приватне партнерство», оскільки, крім держави, значну кількість проєктів цього партнерства фінансують територіальні громади, їх об'єднання або зарубіжні інвестори чи спонсори. Фінанси ППП, важливу ланку фінансової системи України, слід розглядати як систему фінансових взаємовідносин, що передбачає об'єднання фінансово-економічних зусиль держави, органів місцевого самоврядування, внутрішніх і зарубіжних інвесторів та спонсорів з розподілом ризиків, відповідальності й доходів при побудові чи реконструкції того чи іншого об'єкта,

насамперед інфраструктурного. Фінанси публічно-приватного партнерства можуть стати суттєвим джерелом інвестицій сталого розвитку в Україні в умовах війни та відбудови. Інші види зарубіжних інвестицій важко залучити до нашої країни без належного страхового забезпечення від воєнних ризиків, що неможливо реалізувати без допомоги Україні міжнародних організацій, які займаються перестраховуванням. Це в першу чергу повинно стосуватися страхування ризиків тих іноземних інвесторів, які придбають українські «зелені» облигації.

Джерела та література

1. Тарабановський П., Гриценко Л., Самойлікова А., Була П. Державно-приватне партнерство: еволюція розвитку та популярність висвітлення в наукових публікаціях. *Соціо-економічні відносини в цифровому суспільстві: зб. наук. праць*. 2024. Вип. 1. С. 5–20.
2. Біла І. С., Іллічова Е. І. Світовий досвід державно-приватного партнерства. *Економіка та управління національним господарством*. 2018. Вип. 21. С. 128–134.
3. Шулюк Б. Дискусійні питання сутності фінансового інструментарію державно-приватного партнерства та проблеми його використання. *Світ фінансів*. 2022. № 1. С. 36–48.
4. Левчук Н. Україна на шляху до ЄС: як ESG змінює правила гри. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/10/25/72100/>
5. Черкашин В. Оподаткування благодійності: як вирішити проблему. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/07/25/717141/>
6. Шостак Р. Як привчити українців до благодійності. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/07/29/717305/>
7. Розвиток благодійництва в сучасній Україні. Аналітична записка. URL: <http://old2.niss.gov.ua/articles/1367>.
8. Клінкова О. І. Соціальна відповідальність в Україні через призму організації благодійної діяльності. *Development of socioeconomic system in global network environment*. 2021. С. 56–61.
9. Запатріна І. Зовсім погано – зі ставленням суспільства до державно-приватного партнерства. URL: <https://zn.ua/ukr/finances/peremoga-chi-zrada-noviy-zakon-pro-concesiy-327384.html>
10. У Житомирі та Вінниці менше вимикають світло, ніж у решти міст. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2024/07/18/716799/>
11. Страхування воєнних ризиків. Як влада планує вмовити інвесторів вкладати в Україну зараз. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/07/4/701830/>
12. Суліковська С. Як держава страхує воєнні і політичні ризики для інвесторів та бізнесу. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/10/1/720003/>
13. НБУ завершує розробку відповідного законопроекту про систему страхування воєнних ризиків. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2024/04/30/713082/>
14. Рожкова К. На шляху до ЄС: як змінилося регулювання страхового ринку і що буде далі. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/10/17/720673/>
15. Карлін М., Миронюк С. Фінанси публічно-приватного партнерства як важливий напрям побудови «зеленої» економіки в Україні. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2024. № 1. С. 48–54. <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2024-01-48-54>.
16. Затонацький Д., Леонов С. Прогресивні практики реалізації проєктів державно-приватного партнерства в царині критичної інфраструктури. *Соціо-економічні відносини в цифровому суспільстві: зб. наук. праць*. 2024. Вип. 1. С. 59–72.
17. Уряд змінив умови оренди державного майна на час воєнного стану: хто може не платити. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2024/05/7/7130379/>
18. Стащук О. В., Проць Н. В. Проблеми і перспективи здійснення бюджетного контролю публічних закупівель в Україні. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*, 2021. Вип. 2 (26). С. 79 – 86. <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2021-02-79-86>
19. Стащук О. В., Борисюк О. В., Проць Н. В. Публічні закупівлі та їх роль в удосконаленні публічних фінансів України. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2022. Вип. 3 (31). С. 37–43.

References

1. Tarabanovs'kyu P., Hrytsenko L., Samoylikova A., Bula P. Derzhavno-pryvatne partnerstvo: evolyutsiya rozvytku ta populyarnist' vysvitlennya v naukovykh publikatsiyakh [Public-private partnership: evolution of development and popularity of coverage in scientific publications]. *Sotsio-ekonomichni vidnosyny v tsyfrovomu suspil'stvi: zb. nauk. prats'* - Socio-economic relations in the digital society: collection of scientific works. 2024. Vol.1. P. 5–20. [In Ukrainian]
2. Bila I. S., Illichova E. I. Svitovyy dosvid derzhavno-pryvatnoho partnerstva [World experience of public-private partnership]. *Ekonomika ta upravlinnya natsional'nym hospodarstvom* - Economics and management of the national economy. 2018. Issue 21. Pp. 128–134 [In Ukrainian]

3. Shulyuk B. Dyskusiyini pytannya sutnosti finansovoho instrumentariyu derzhavno-pryvatnoho partnerstva ta problemy yoho vykorystannya [Discussion issues of the essence of the financial instruments of public-private partnership and problems of its use]. *Svit finansiv - World of Finance*. 2022. No. 1. Pp. 36-48. [In Ukrainian]
4. Levchuk N. Ukrayina na shlyakhu do EU: yak ESG zminyuye pravyla hry [Ukraine on the path to the EU: how ESG changes the rules of the game. Available at: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/10/25/72100/> [In Ukrainian]
5. Cherkashyn V. Opodatkuvannya blahodiynosti: yak vyrishyty problemu [Taxation of charity: how to solve the problem]. Available at: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/07/25/717141/> [In Ukrainian]
6. Shostak R. Yak pryvchyty ukrayintsiv do blahodiynosti [How to accustom Ukrainians to charity]. Available at: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/07/29/717305/> [In Ukrainian]
7. Rozvytok blahodiynytstva v suchasniy Ukraini. Analitychna zapyska [The Development of Philanthropy in Modern Ukraine. Analytical Note. Available at: <http://old2.miss.gov.ua/articles/1367>
8. Klinkova O. I. Sotsial'na vidpovidal'nist' v Ukraini cherez pryzmu orhanizatsiyi blahodiynoyi diyal'nosti [Social responsibility in Ukraine through the prism of organizing charitable activities]. *Development of socioeconomic system in global network environment - Development of socioeconomic system in global network environment*. 2021. P. 56-61. [In Ukrainian]
9. Zapatrina I. Zovsim pohano – zi stavlenniam suspil'stva do derzhavno-pryvatnoho partnerstva [Absolutely bad – with the attitude of society towards public-private partnership]. Available at: <https://zn.ua/ukr/finances/peremoga-chi-zrada-noviy-zakon-pro-concesiy-327384.html> [In Ukrainian]
10. U Zhytomyri ta Vinnytsi menshe vymykaty' svitlo, nizh u reshty mist [In Zhytomyr and Vinnytsia, the lights are turned off less often than in other cities]. Available at: <https://www.epravda.com.ua/publications/2024/07/18/716799/> [In Ukrainian]
11. Strakhuvannya voyennykh ryzykiv. Yak vlada planuye vmovyty investoriv vkladaty v Ukrainu zaraz [War risk insurance. How the government plans to persuade investors to invest in Ukraine now]. Available at: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/07/4/701830/> [In Ukrainian]
12. Sulikovs'ka S. Yak derzhava strakhuye voyenni i politychni ryzyky dlya investoriv ta biznesu [How the state insures military and political risks for investors and business]. Available at: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/10/1/720003/> [In Ukrainian]
13. NBU zavershuye rozrobku vidpovidnoho zakonoprojektu pro systemu strakhuvannya voyennykh ryzykiv [NBU is completing the development of a relevant draft law on the war risk insurance system]. Available at: <https://www.epravda.com.ua/news/2024/04/30/713082/> [In Ukrainian]
14. Rozhkova K. Na shlyakhu do YES: yak zminylosya rehulyuvannya strakhovoho rynku i shcho bude dali [On the way to the EU: how the regulation of the insurance market has changed and what will happen next]. Available at: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/10/17/720673/>
15. Karlin M., Myronyuk S. Finansy publichno-pryvatnoho partnerstva yak vazhlyvyi napryam pobudovy «zelenoyi» ekonomiky v Ukraini [Public-private partnership finance as an important direction of building a “green” economy in Ukraine]. *Ekonomichnyy chasopys Volyns'koho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrainky - Economic Journal of the Lesya Ukrainka Volyn National University*. 2024. No 1. P. 48–54. <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2024-01-48-54>. [In Ukrainian]
16. Zatonats'kyy D., Lyeonov S. Prohresyvni praktyky realizatsiyi proyektiv derzhavno-pryvatnoho partnerstva v tsaryni krytychnoyi infrastruktury [Progressive practices of implementing public-private partnership projects in the field of critical infrastructure]. *Sotsio-ekonomichni vidnosyny v tsyfrovomu suspil'stvi: zb. nauk. prats' - Socio-economic relations in the digital society: collection of scientific works*. 2024. Issue 1. pp. 59–72.
17. Uryad zminyv umovy orendy derzhavnogo mayna na chas voyennoho stanu: khto mozhe ne platyty [The government has changed the terms of leasing state property during martial law: who can avoid paying] Available at: <https://www.epravda.com.ua/news/2024/05/7/7130379/> [In Ukrainian]
18. Stashchuk O. V., Prots' N. V. Problemy i perspektyvy zdiysnennya byudzhethnoho kontrolyu publichnykh zakupivel' v Ukraini [Problems and prospects of implementing budgetary control of public procurement in Ukraine]. *Ekonomichnyy chasopys Volyns'koho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrainky - Economic Journal of the Lesya Ukrainka Volyn National University*, 2021. Issue 2 (26). Pp. 79 – 86 [In Ukrainian]
19. Stashchuk O. V., Borysyuk O. V., Prots' N. V. Publichni zakupivli ta yikh rol' v udoskonalenni publichnykh finansiv Ukrainy [Public procurement and its role in improving public finances of Ukraine]. *Ekonomichnyy chasopys Volyns'koho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrainky - Economic Journal of the Lesya Ukrainka Volyn National University*. 2022. Issue 3 (31). pp. 37–43. [In Ukrainian].

Одержано статтю: 11.03.2025
Прийнято до друку: 15.03.2025